

Passivkonstruktioner under det långa 1800-talet

David Håkansson
Uppsala universitet

I svenskans historia har de passiva konstruktionerna förändrats på några genomgripande plan. För det första har passiva konstruktioner över tid blivit allt vanligare. För det andra har *s*-passiven över tid blivit den dominerande medan perifrastiska passivkonstruktioner minskat. Huvuddragen av dessa förändringar är kända sedan tidigare (Allardt-Ljunggren 1997; Kirri 1975). Däremot är det utifrån tidigare studier inte möjligt att mer detaljerat följa hur förändringarna har ägt rum vilket i förlängningen också bidrar till att de bakomliggande mekanismerna i förändringsprocesserna till stor del är okända. I mitt föredrag ska jag diskutera passivkonstruktioner med fokus på förändringar under det långa 1800-talet, dvs. från 1700-talets slut till 1900-talets början. Jag kommer särskilt att uppehålla mig vid framväxten av passivt supinum i uttryck för perfekt och pluskvamperfekt och bl.a. behandla frågan om ett eventuellt samband mellan passivt supinum och *ha*-strykning i svenskans historia:

1. Dertill svarades: att folkets ära blifvit kränkt och dess välfärd förspild genom det grufliga mord, som föröfvats på kronprinsen (*Morianen* 1844, s. 501)
2. Och dock äro de saliga, som hvila därinne, de som sänkts i vigd jord under psalmljud och böner. (*Gösta Berlings saga* 1891, s. 138)

Materialet för studien består huvudsakligen av skönlitterära texter.

Referenser

- Allardt-Ljunggren, Barbro (1997): Några aspekter av verbgruppen i äldre nysvenska. Helsingfors.
- Kirri, Arto (1975): Studier över passivkonstruktioner i nysvenskt skriftspråk. Helsingfors.